

Az elme természetéről alkotott tudományos-naturalista elképzelés szerint, amely az 1960-as évektől a 2000-es évekig szinte egyeduralkodó volt, és mindmáig meghatározó szerepet tölt be az analitikus filozófiában, az elme a természeti világ része, egy reprezentáló állapotokkal rendelkező és oksági képességekkel bíró fizikai rendszer, amely egy szeparált kognitív és fenomenális részből tevődik össze. Ez a kép az analitikus hagyományon kívül állók számára sok tekintetben hihetetlennek vagy egyenesen abszurdnak tűnik. Az analitikus elmefilozófia külső bírálói gyakran azt állítják: nemcsak arról van szó, hogy a tudományos-naturalista kép elfogadhatatlan antropológiaként, mert nem illeszkedik az emberi szellem humanisztikus megközelítésével, hanem arról, hogy ez a kép egyszerűen hibás. Mi több, olyan hibák nyilvánulnak meg benne, amelyekre már az előző századforduló idején rámutattak az elme, a pszichikai jelenségek korabeli tudományos filozófiai értelmezéseinek bírálói, így Dilthey vagy Husserl. A tudományos-naturalista felfogás képviselői az ilyenfajta külső bírálatokat sokszor irrelevánsnak tekintik. Túl általános, pontatlan vagy félrecélzott és ezáltal lényegében üres ellenvetéseknek minősítik őket, ugyanakkor magától értetődőnek veszik a tudományos-naturalista elmeképet, miközben nincsenek tudatában e kép történeti kontextusának, eredeti motivációinak és alternatíváinak.

Ebben a könyvben megkísérlem rekonstruálni annak a történetnek a főbb állomásait, fordulópontjait, amely a 19. századi tudományos pszichológiafilozófiától a 20. századi analitikus filozófia bizonyos irányzatain át a mai tudományos-naturalista elképzelésekhez vezetett. Ennek során bemutatom, hogyan alakultak ki és rögzültek a mai tudományos-naturalista elmefelfogás legfontosabb általános jellemzői, keretfeltevései, illetve hogyan bírálták ezeket már a múlt századfordulótól kezdődően. E történet részletesebb megismerése alapot adhat a tudományos-naturalista elmekép erőnyeinek és gyengéinek árnyaltabb megítéléséhez, valamint az analitikus elmefilozófia és a rivális hagyományok – így a fenomenológiai megközelítés – viszonyának mélyebb megértéséhez is.

L'Harmattan

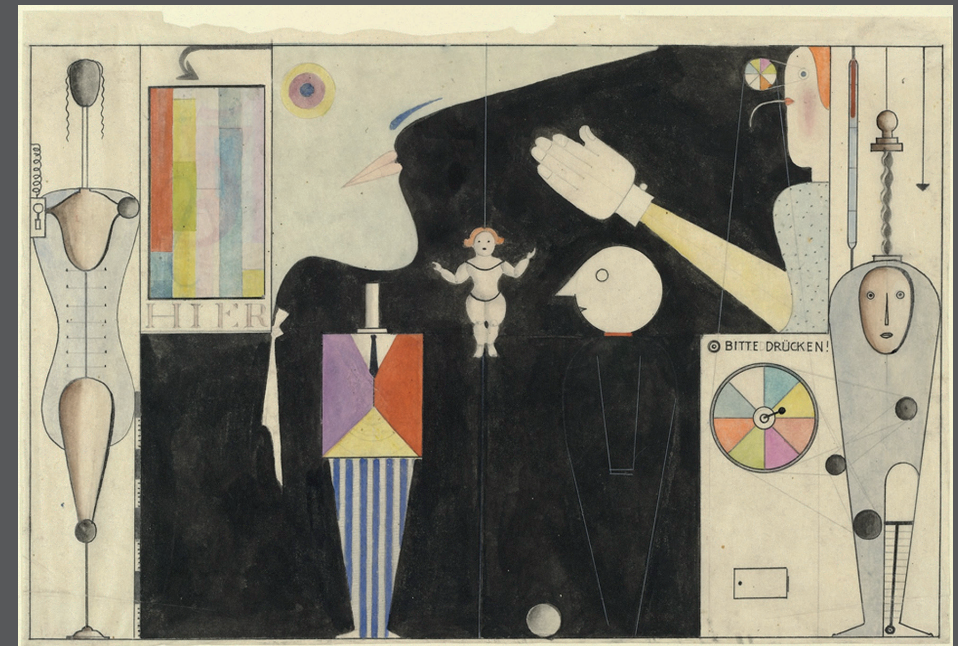

Tudományos elmefilozófia

Ambrus Gergely

Ambrus Gergely

Tudományos elmefilozófia

L'Harmattan